

FI lausuntopyyntö VV

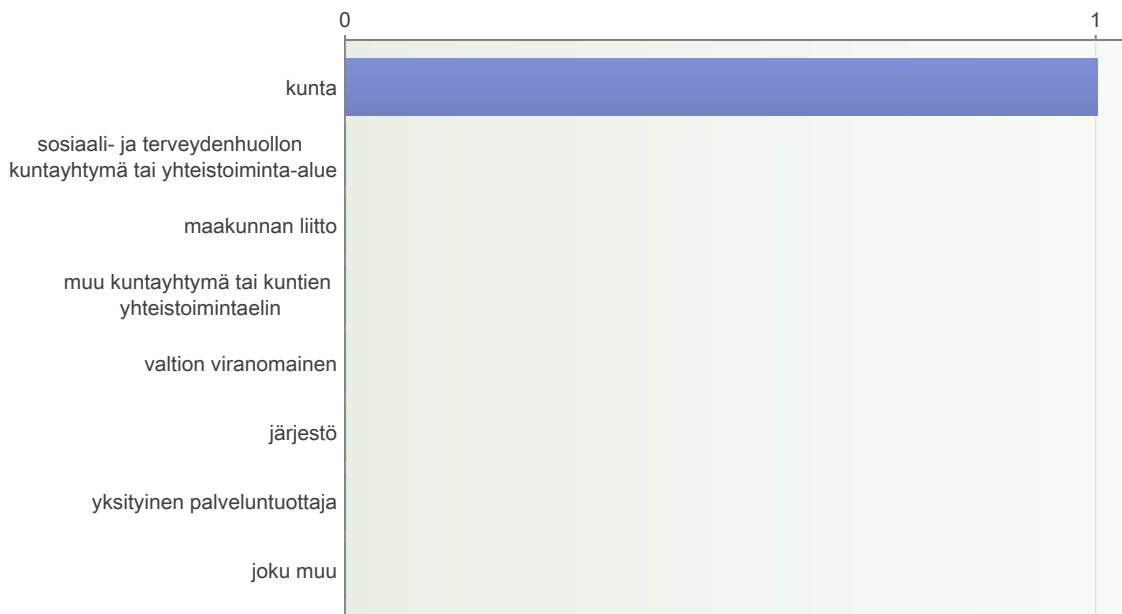
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Juupajoen kunta	Pirkko Lindström	pirkko.lindstrom@juupajo.fi, 040 5950480	21.3.2017	Juupajoen kunnanhallitus

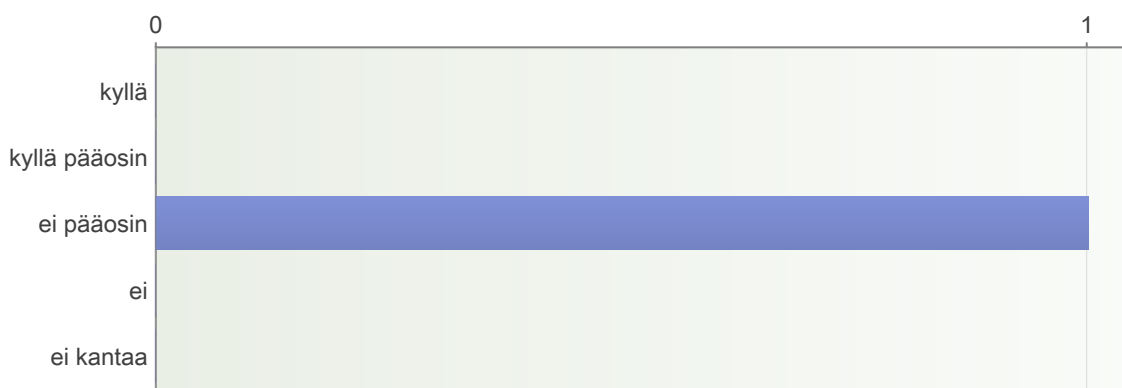
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

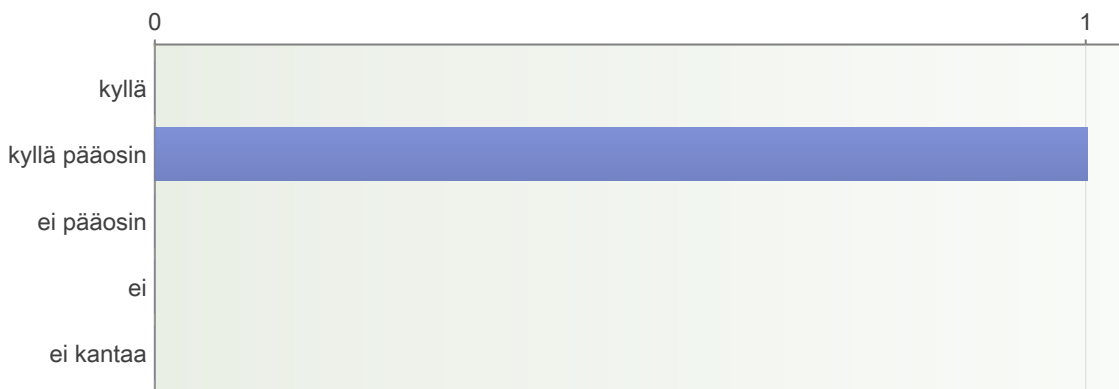
Vastaajien määrä: 1

- Väestön terveys- ja hyvinvointieroja on mahdollista kaventaa vain vähäisessä määrin sote-uudistuksen keinovalikoimalla ts. järjestämällä palvelut uudella tavalla. Sosiaaliryhmien väliset erot ovat isot. Vaikka alimman sosiaaliluokan ja syrjäytyneiden terveys on eittämättä heikompi kuin muiden, heidän terveydentilansa parantaminen näyttää olevan terveydenhuollon ulottumattomissa. SOTE-toimenpiteet kuten ohjaaminen terveisiin elämäntapoihin ovat jostain syystä tuomittu epäonnistumaan syrjäytyneiden kohdalla. Syrjäytyneet ovat syrjäytyneet järjestelmästä, he vierastavat holhousta, jota terveysneuvonta välttämättä on.

Resursseja voidaan käyttää runsaasti SOTEn kehittämiseen vielä holhoavammaksi ja viedä täten voimavaroja ja huomion eriarvoistavilta tekijöiltä yhteiskunnassamme. Syrjäytyneille, suunnitellut resurssit lopulta kohdistuvat keskiluokkaan syrjäytyneiden sijaan. Keskiluokka on valmis ottamaan vastaan kaikki tarjotut palvelut menettäen samalla kykynsä autonomiseen elämään. Päinvastaisista tavoitteista huolimatta SOTE-järjestelmä tuottaa huolehtimista ja holhousta vaativan keskiluokan ja syrjäytyneen marginaalin.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

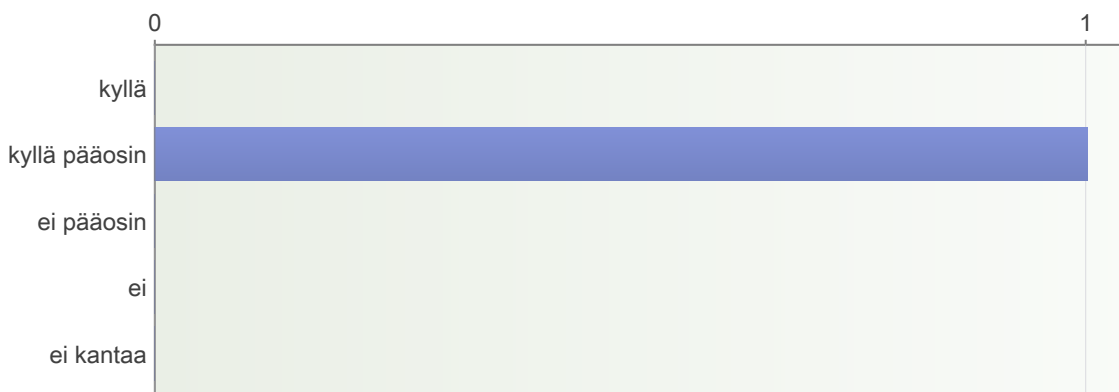
- Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet ja mahdollisuudet itsesääntelyyn palveluiden lisääntyvät valinnanvapauden myötä. Lähtökohtaisesti itse valitsemaansa palveluun ihminen on tyytyväisempi kuin ainoaan vaihtoehtoon. Voi kysyä, onko asiakaslähtöisyyttä ilman valinnanvapautta.

Palveluvalikoiman monimuotoisuus saattaa auttaa myös syrjäytyneitä löytämään sen tyyppisiä palveluita, joita syrjäytyneet haluavat ja joihin he voivat kiinnittyä pitkäaikaisesti. Ehkä uudet palveluntuottajat pystyvät innovoimaan palveluja, jotka vähentävät epätasa-arvoa. Huolimatta yrityksistä nykyinen järjestelmä ei ole kyennyt kaventamaan sosiaaliryhmien välisiä terveyseroja.

Käytännössä valinnanvapauden mahdollisuuksia on ja niitä syntyy taajaan asutuille seuduille. Näin valinnanvapautta käyttävät lähinnä ne, jotka pystyvät hakeutumaan myös kauemmaksi palvelujen äärelle.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

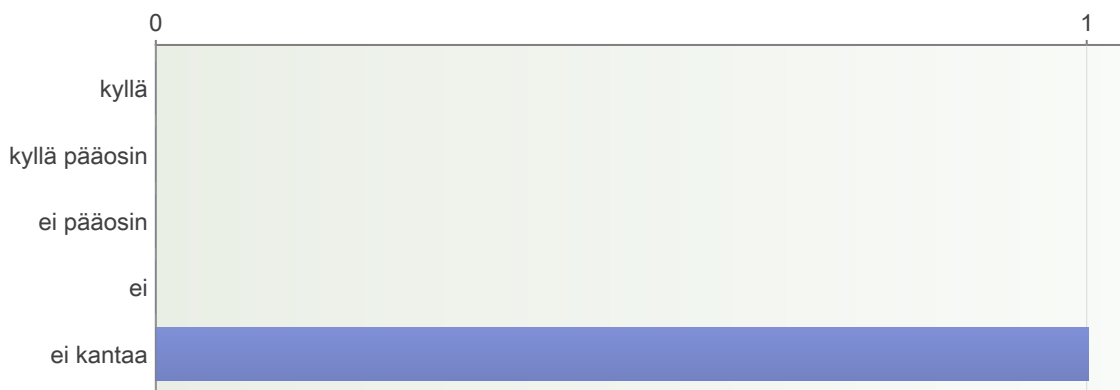
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suomalaiset ovat yksi maailman koulutetuimmista väestöistä. Palveluvalikoiman laajeneminen antaa yksilölle mahdollisuuden hänelle sopiva palvelu. Syrjäytyneet joutuvat jo nyt monissa hyvinvointiyhteiskunnan palveluissa tyytymään heille suunnattuun palveluun. Tämä ei ole välttämättä hyvä lähtökohta vaan synnyttää mielikuvan holhouksesta, jota syrjäytynyt jo määritelmällisesti välttelee.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarpeet ja halut tule erottaa toisistaan. Asiakkailla on monimuotoisia haluja saada palvelua, jotka kanavoituvat kysynnäksi. Halut siis ohjaavat kysyntää. Niille on ominaista rajaton kasvu, mikäli ei ole rajoittavia tekijöitä kuten palveluohjaus, jonot tai hinta. Terveystenhoollolla tulee olla mahdollisuus erottaa halut ja tarpeet. Terveystenhoollon palvelujen tarve on silloin, kun terveystenhoollon toimin voidaan vaikuttaa sairauteen, vikaan tai vammaan joka on halun taustalla.

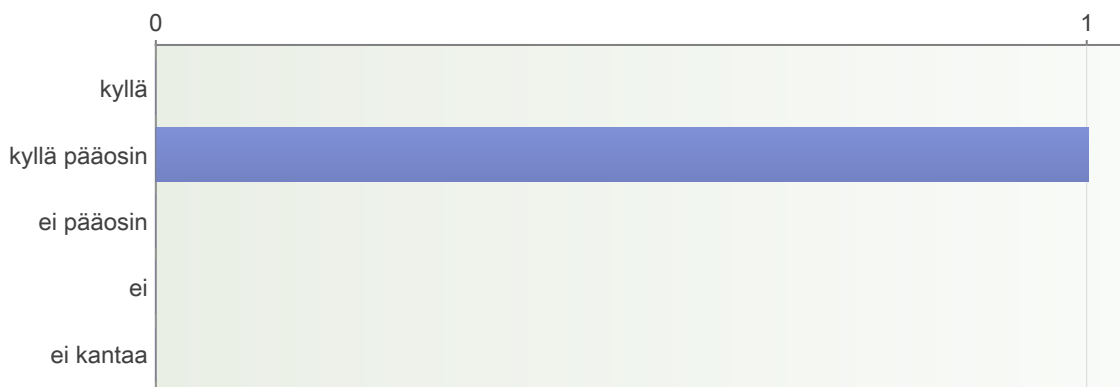
Yhteensovittaminen on ongelmallista: Mikäli erikoissairaanhoidon ja nykyisen esityksen mukaisesti sekä taloudellisesti erotetaan perus sos-terveyspalveluista, yhteensovittaminen vaikeutuu nykyiseen verrattuna. Jos ihmisen koko sosiaali- ja terveystenhoollon tuotanto ei ole kokonaisuudessaan yhden tuottajan budjetissa, kulloisenkin palvelun tuottajalle syntyy painetta siirtää kustannukset toiselle tuottajalle. Suoravalintayksiköt tuntevat houkutusta siirtää kalliit asiakkaansa asiakkaiksi liikelaitokseen, liikelaitos toimii taas päinvastoin. Tämä korostuu ennen muuta silloin, jos organisaatioiden työntekijöille korostetaan taloudellisuutta.

Ainoat vaihtoehdot ovat kapitaatioperiaate tai fee-for-service-malli yhdistettynä yksityiskohtaiseen kriteeristöön ja sen noudattamisen valvontaan maksajan taholta.

Yksi organisaatio on vastuussa koko terveystenhoollosta perusterveystenhoollosta erikoissairaanhoidon yhden ihmisen kohdalla riittävän pitkän ajan, vaatii yksiköille isot väestöpohjat, jotta satunnaisriski olisi hallittavissa. Muut vaihtoehdot vaativat portinvartijan, joka valvoo hoidon porrastusta. Jo nykyisessä järjestelmässä Pirkanmaalla terveyskeskukset ovat yrittäneet karsia lähetteitä kriteerien pohjalta. Laihoihin tuloksiin. Toisaalta tämä on johtanut siihen, että erikoissairaanhoidon on järjestänyt porsaanreikiä, erikoislääkäri vastaanottoja kuntiin, mikäli erikoissairaanhoidon on kurtunut ylimääräistä resurssia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

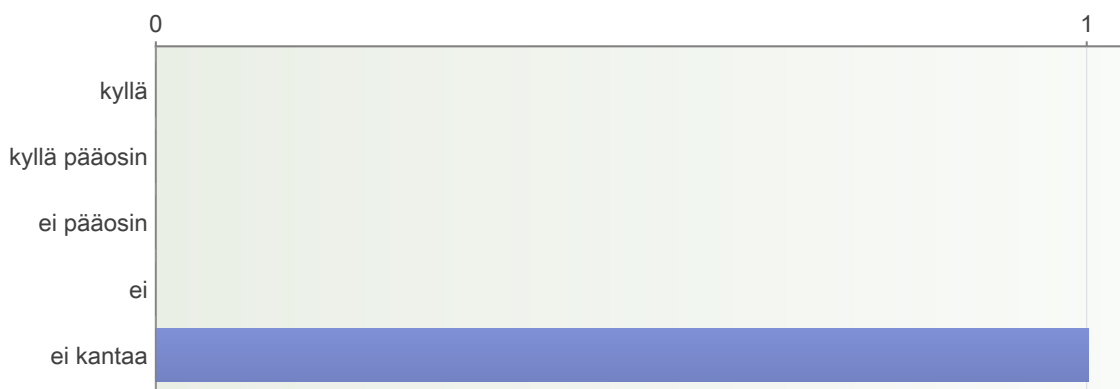
- Kuntien väliset suuret erot tarvevakioiduissa kustannuksissa osoittavat, että käytännöt ja SOTE-resurssien käyttö kuntien välillä vaihtelee merkittävästi. Kansallinen ja maakunnallinen palvelutuotannon ohjaus mahdollistavat tavoitteen saavuttamisen, mikäli ohjaus toimii. Tämä vaatii kuitenkin vahvaa arvo-, normi- ja talousjohtajuutta.

Yksittäiset hyvää tarkoittavat ammattiryhmät yhdessä hoitamiensa potilasryhmien kanssa tulevat kilpailemaan resursseista. Etenkin maakuntavaltuusto on avainasemassa jakaessaan resurssit maakunnassa siten, että ne parhaiten kohdentuvat vaikuttaviin toimiin.

Tietohallinnon kehittäminen on avainasemassa kustannusten hillinnässä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

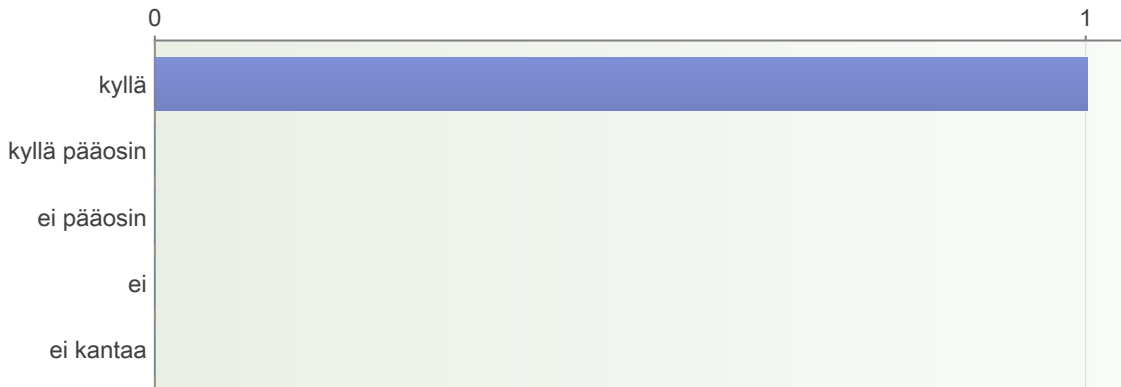
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntavaltuusto on demokraattinen elin, jonka tulee olla riittävän vahva ja itsenäiseen päätöksentekoon kykenevä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on monia voimakkaita intressiryhmiä ja ryhmittymiä, joilla on suuret vaikutusmahdollisuudet ja jotka vetoavat hyviin tarkoituksiinsa. Riippumattomia asiantuntijoita valtuuston kuultavaksi on maakunnassa vaikea löytää, jokainen ajaa omaa asiaansa varsinkin tilanteessa, jossa maakunnalla on yhteinen ”kakku” jaettava. Erikoissairaanhoidon osalta hoidon kriteerien määrittämisen ja valvonnan tulee olla kansallisella tasolla tasalaatuisen takaamiseksi.

Maakunnalla, viranomaisena, tulee olla riittävät resurssit ja mahdollisuudet seurata, valvoa ja ohjata tuotantoyksiköiden toimintaa. Liikelaitoksen ja kilpailutettavien toimintojen rajapinta vaatii jatkuvaa rajavalvontaa, jotta asiakkaille ei synny mielikuvaa pompottelusta. Asiakkaille tulee taata sujuva mahdollisuus antaa palautetta palveluista, ja viranomaisille pääsy tuotantoyksiköiden potilastiedostoihin.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

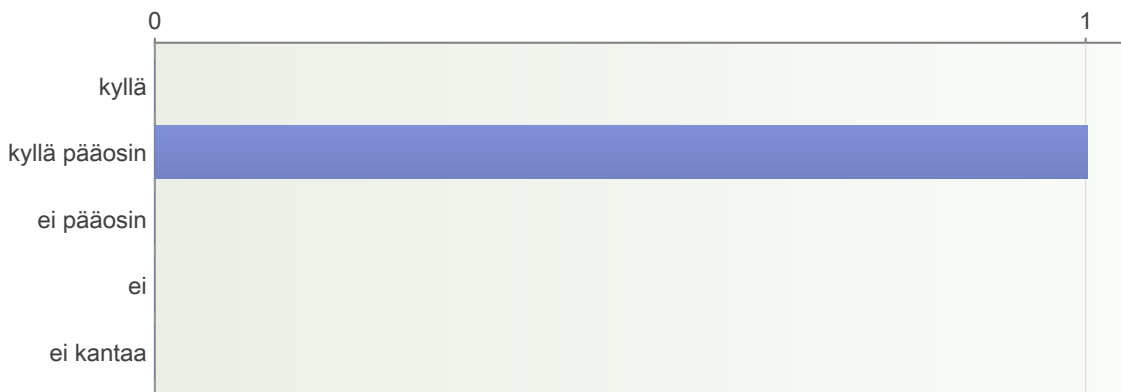
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus edistää toimintatapojen muutosta

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

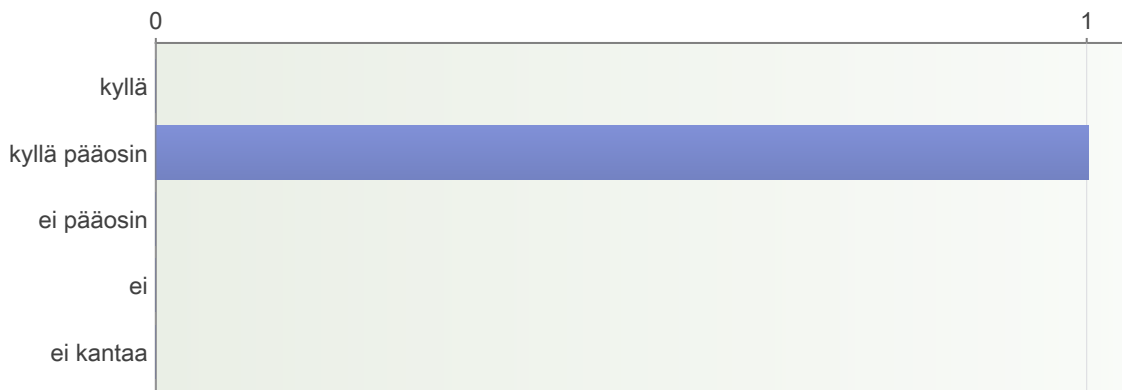
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiötettävien palveluiden ja liikelaitoksen välinen rajapinta on määritelty, mutta määrittelyn tulee olla osa ministeriön ja maakunnan viranomaisten pysyvää ohjausta. Tavoitteena tulisi olla kansallisesti järkevimmän porrastuksen vieminen koko maahan. Maakunnissa yksittäiset klinikat luovat omia porrastuksiaan riippuen traditiosta ja maakunnan perus- ja erikoissairaanhoidon resurssijakaumasta.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

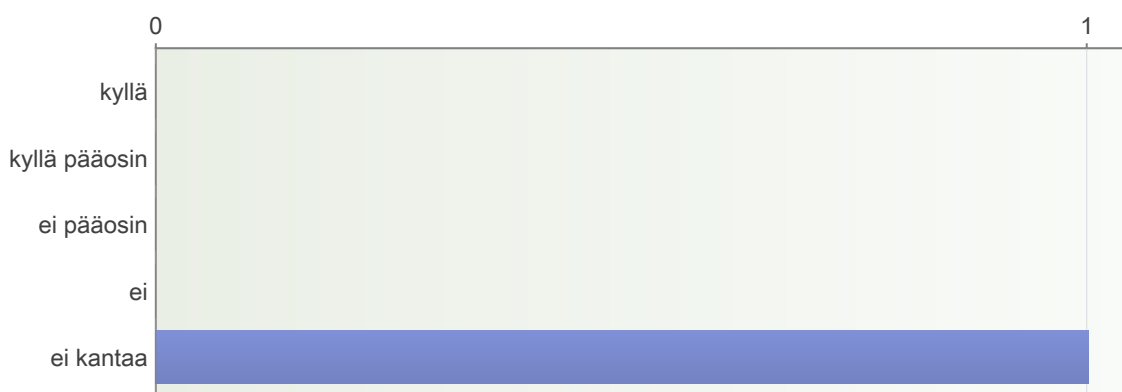
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä toimii suoran valinnan yksiköiden ja hyväksytyjen palveluntarjoajien välillä, SOTE-keskus kattaa ne saamastaan kokonaisbudjetista.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

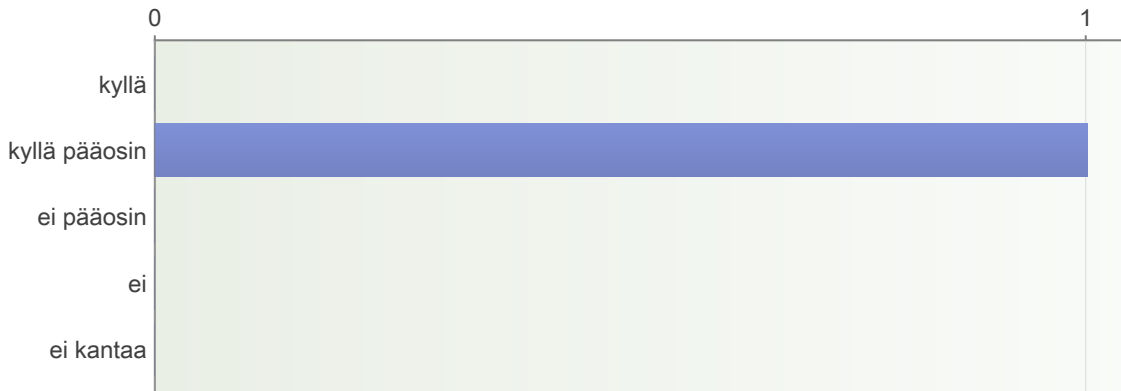

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

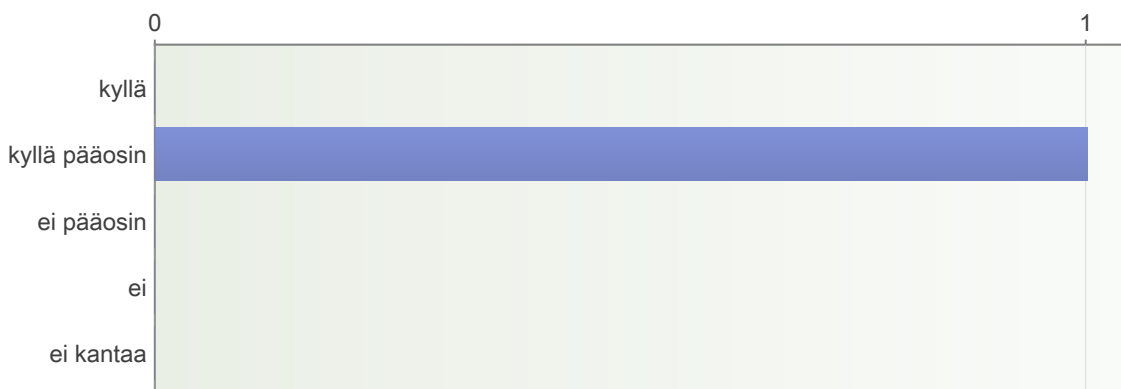
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Potilaalla joka käyttää maksuseteliä, tulee olla mahdollisuus antaa palautetta suoraan maakuntaan.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

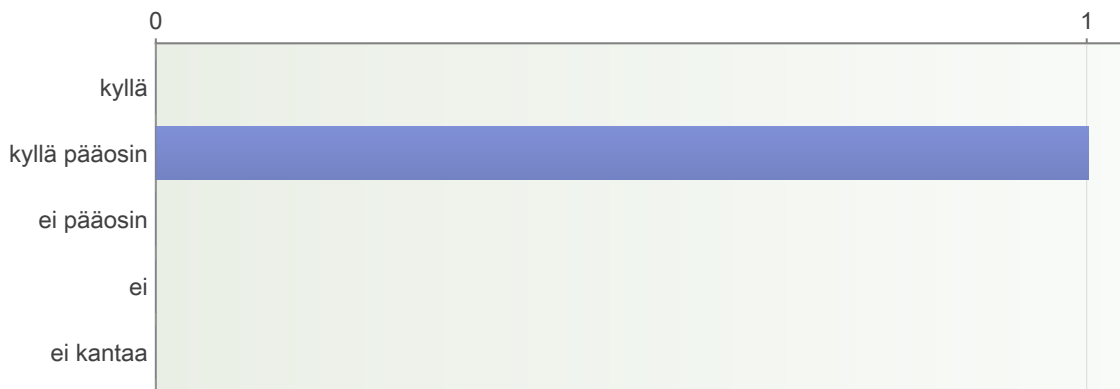

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

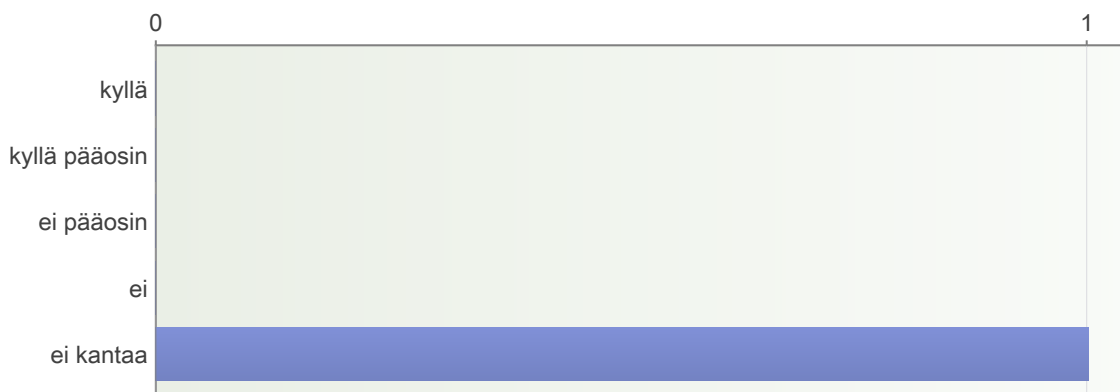

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

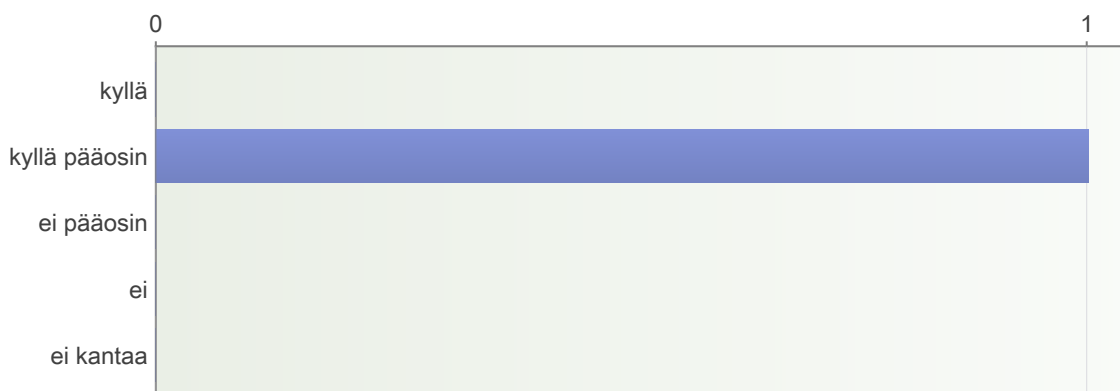

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

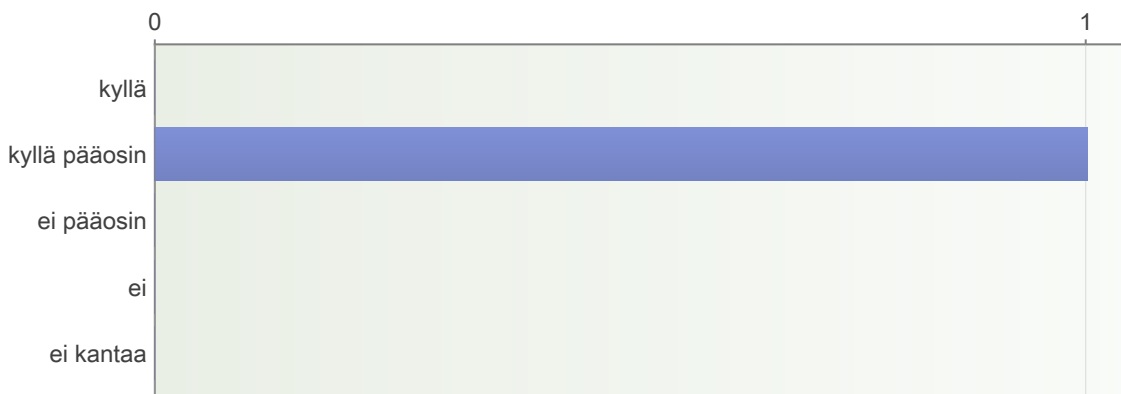
35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

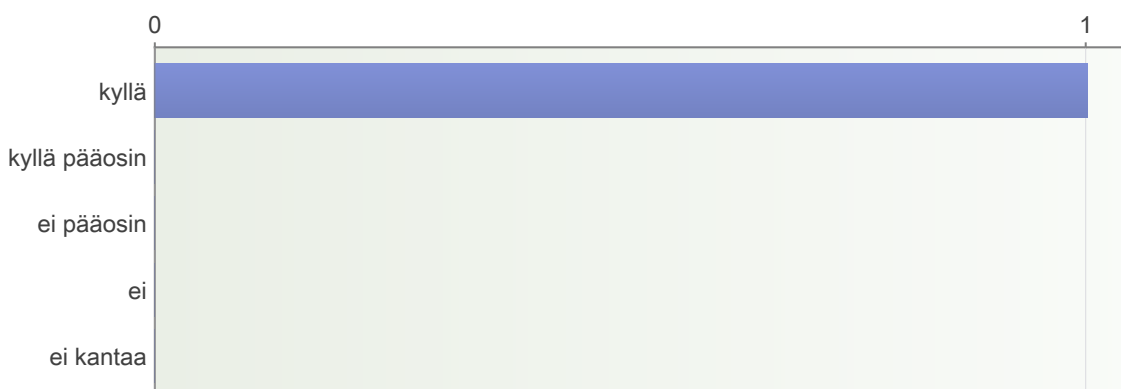

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

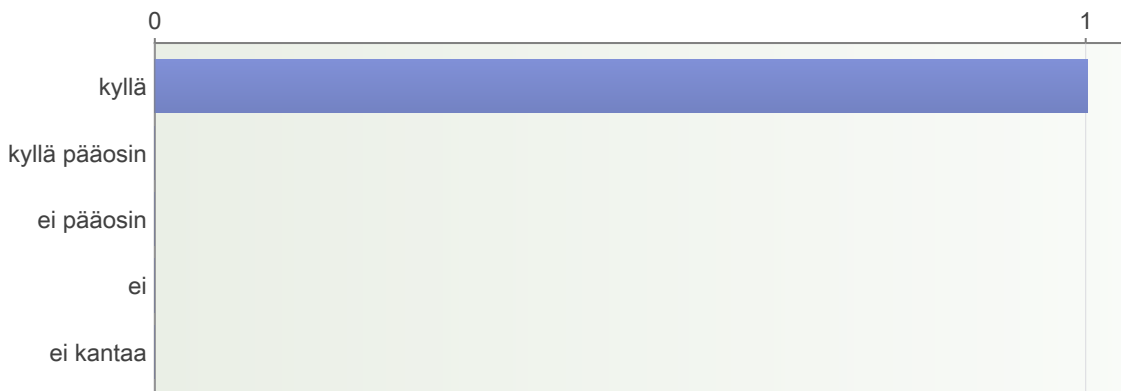

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

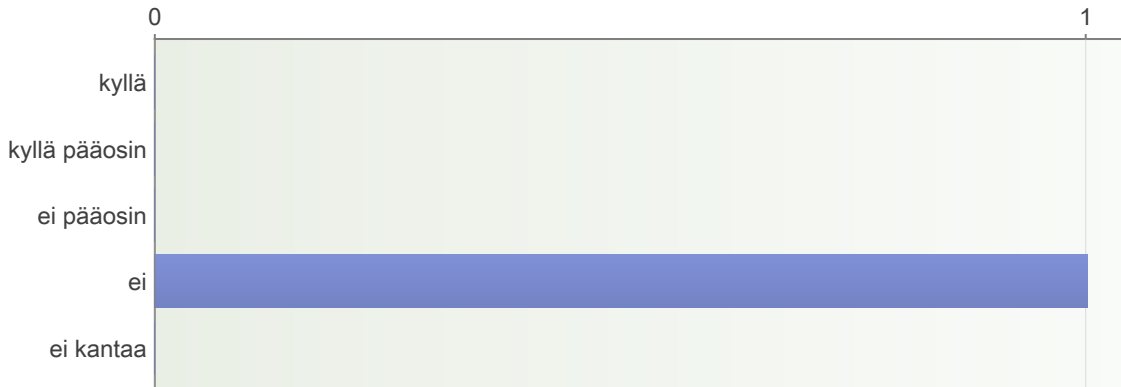
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

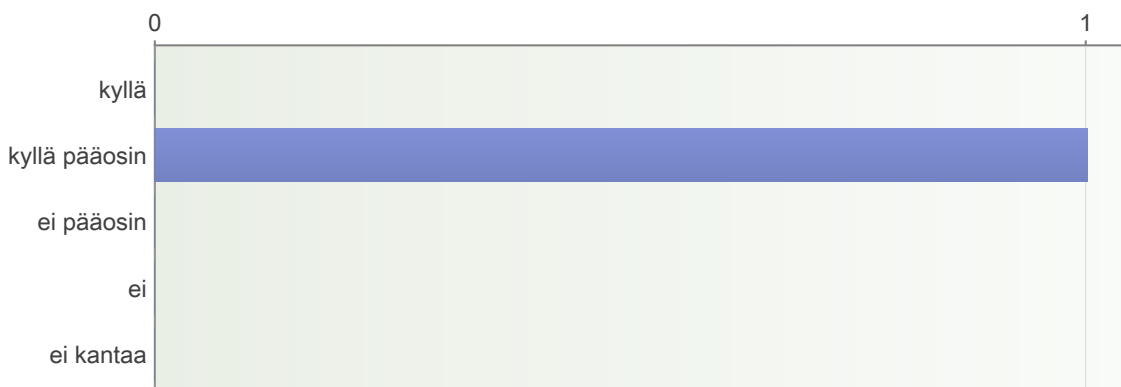
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ammattilaisten erityisesti lääkäreiden vaatimat ansiot reuna-alueilla ovat huomattavasti korkeammat kuin keskustaajamissa. Suorittavissa korvauksissa kiinteän maksun vaihtelu on 20 % eri maakunnan osissa. Mikäli kiinteä maksu määritellään keskustaajaman mukaan, reuna-alueiden yrityksiin ei pystytä houkuttelemaan osaajia. Taas jos maksu määritellään reuna-alueiden mukaan, taajamien yritykset saavat ansiotonta tuloa. Tämä koskee etenkin pieniä toimijoita, jotka eivät tuota palveluita useissa SOTE-keskuksissa maakunnan alueella.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

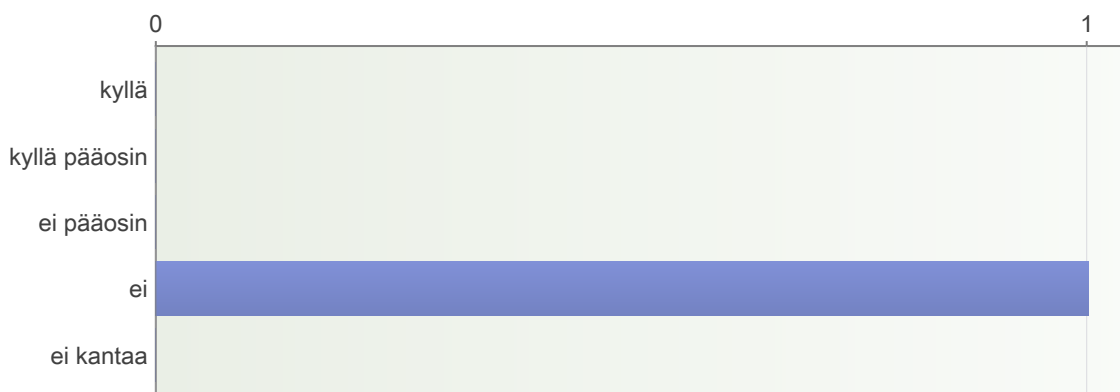

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

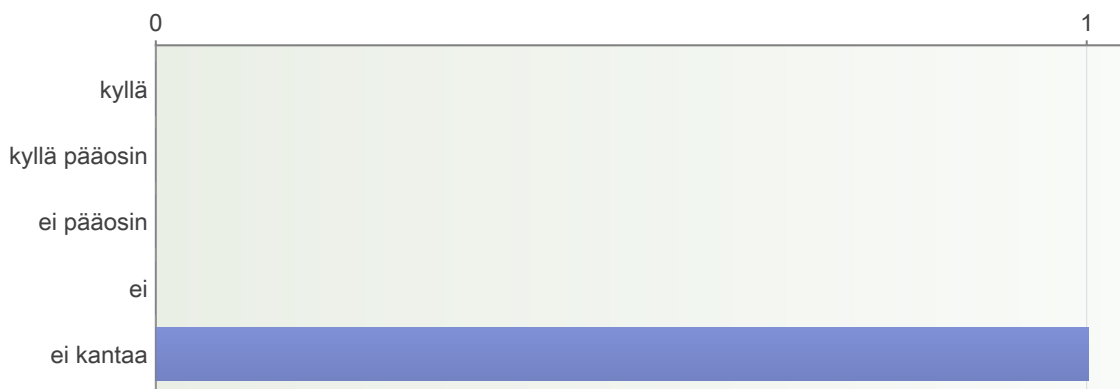
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttamisen aikataulu on liian kireä, kun uudistus ollaan toteuttamassa koko maassa yhtä aikaa.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

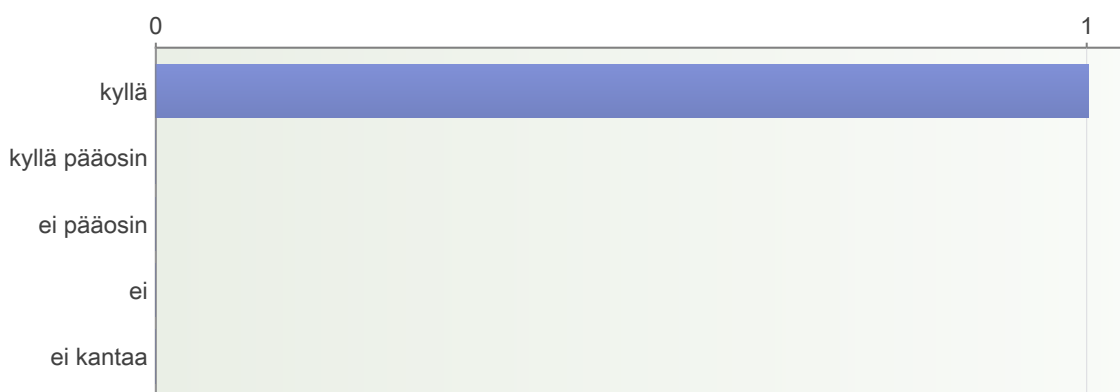

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan yksikön asiakaslistan tulee olla riittävän suuri, jotta satunnaisesti käyttävien asiakkaiden satunnaisvaihtelu on hallittavissa. Pienet toimijat pystyvät toimimaan maksu- ja palvelusetelimarkkinoilla sekä henkilökohtaisen budjetin markkinoilla.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

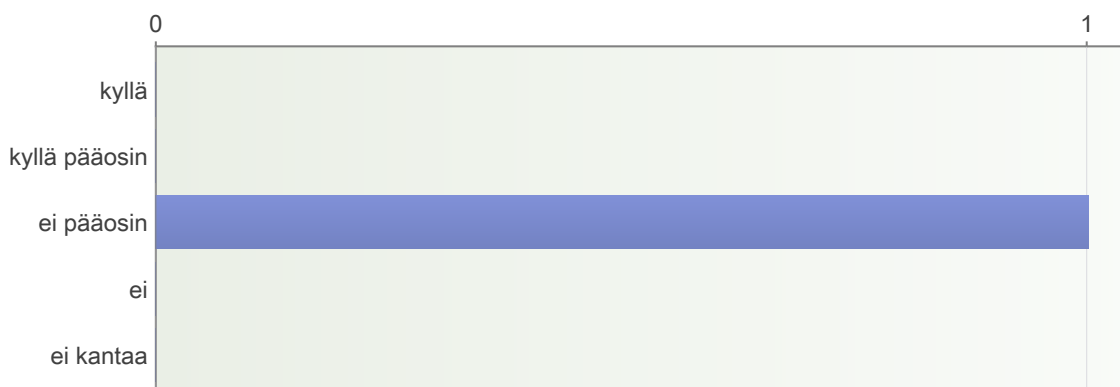

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen vaikutukset on arvioitu optimistisesti. Valinnanvapauden saavuttamiseksi ja hajanaisen järjestelmän vuoksi uudistus on välttämätön. Uudistus luo nykyistä paremmat puitteet sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi. Tarvitsemme maakunnan suuruiset yksiköt johtamaan ja kehittämään perus sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja kansallisen yksikön vastaamaan erikoissairaanhoidon ohjaamisesta ja kehittämisestä.

Ihmisten halu tulla hoidetuksi ja hoivatuksi ei katoa hoitamalla ja hoivaamalla, vaikuttavan hoidon järjestäminen, tarpeeseen vastaaminen, vaatii tutkimusta ja ajattelua. Tulevan maakuntavaltuuston tehtävä ei ole helppo.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Juupajoki kuuluu Mänttä-Vilppulan kanssa samaan yhteistoiminta-alueeseen. Juupajoen kunnan sote-palvelut on kokonaisulkoistettu. Kunnan sopimus päättyy 31.12.2017 ja Juupajoki siirtyy Mänttä-Vilppulan sote-ulkoistussopimuksen piiriin. Jatko riippuu siitä, miten yhteistoiminta-alueen kunnan kattavaa yksityisoikeudellista sopimusta uudessa tilanteessa tulkitaan, kun yhteistoiminta-alue lakkaa 31.12.2018. Hallintoylilääkärimme näkemyksen mukaan ulkoistettu terveyskeskus toimii yhtä hyvin kuin hyvä julkinen terveyskeskus. Terveystieteiden ammattilaiset käytännöt on niin juurrutettu henkilökuntaan, että ne eivät juuri poikkea yksityisesti tai julkisesti hoidetuissa palveluissa. Väestön hoito on sopimuksella taattu.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen esitysluonnos antaa hyvän kuvan tavoitteista ja valituista keinoista tavoitteiden saavuttamiseksi. Aikataulu on haasteellinen, miten nykyiset terveyskeskukset kykenevät sopeutumaan kilpailutilanteeseen, kun markkinoilla on useita toimijoita.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

-